

א

ב

בבית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

[24.1.1999]

לפני הנשיא א' ברק והשופטים י' טירקל, מ' אילן

ג

ד

המשיבה חתמה כמושכת על שיק, ומסרה אותו למאן שהוא בשם אריק סטולוביץ (להלן – אריק), כפי שעשתה גם בעבר, בלא למלא את סכום השיק ואת שם הנפרע. אריק מילא בשיק סכום מסוים, רשם בו את שם המערער – שבינו לבין אריק התקיימו יחסים עסקיים – כנפרע, ומסרו למערער. המערער הציג את השיק לפירעון, אך השיק חולל. בעקבות זאת הגיש המערער תביעה לבית-משפט השלום כנגד המשיבה. בית-משפט השלום דחה את טענת המשיבה כי רומתה על-ידי אריק, בכך שמילא בשיק סכום גבוה בהרבה מזה שהורשה לו. על בסיס קביעה זו, נקבע כי המשיבה אחראית כלפי המערער, אולם בבית-המשפט המחוזי נתקבלה טענת התרמית של המשיבה. משכך, נקבע גם כי למשיבה עומדת טענת הגנה כנגד המערער, שכנפרע אינו יכול להיות אוחד כשורה. מכאן הערעור.

בית-המשפט העליון פסק:

ה

ו

ז

- (1) אחיזה כשורה דומה היא לקנייה בשוק פתוח. היא דורשת ריחוק בין הקונה בשוק הפתוח (האוחד כשורה), לבין הבעלים שנכס משלו ניטל ממנו שלא כדין (העושה או המושך). מטעם זה מוצדק הוא, כרגיל, שלא להעניק לנפרע מעמד של אוחד כשורה (136ה).
- (2) הקירבה או הריחוק אינם נקבעים על-פי צורת השטר, אלא על-פי מערכת היחסים שבין הצדדים. אנשים הם צדדים קרובים לשטר אם יחסיהם ההדדיים כצדדים לשטר נובעים מקשר משפטי ישיר ביניהם. אנשים הם צדדים רחוקים לשטר, אם יחסיהם המשפטיים כצדדים לשטר אינם נובעים מקשר משפטי ישיר ביניהם, אלא מקשר משפטי עם אחרים. המבחן הוא פונקציונלי ולא צורני (136ה – 1).
- (3) במקרה דנן, בין המושך (המשיבה) לבין הנפרע (המערער) אין כל קשר משפטי (פרט לקשר השטרי). הקשר המשפטי הוא בין המושך (המשיבה) לבין צד שלישי (אריק), ובין אותו צד שלישי (אריק) לבין הנפרע. במצב דברים זה, המושך והנפרע הם צדדים רחוקים. לפיכך, אין כל טעם ענייני שעקרונית לא יוכל המערער להיות אוחד כשורה. על-כן, גם על-פי התשתית העובדתית שהניחה ערכאת הערעור, דין הערעור להתקבל (1136, 1137א, 1137ב).

- ב. (1) דרישת [פקודת השטרות](#) [נוסח חדש] (להלן – הפקודה) הינה כי השטר יסוחר לאוחז כשורה (כאמור בסעיף 28(א)(2) לפקודה). "סיחור" בשטר מוגדר בסעיף 30(ג) לפקודה כ"היסב של האוחז שהוגמר במסירה". כאשר השטר מועבר לנפרע (אם על-ידי המושך ואם על-ידי אדם אחר), הוא אינו מוסב אליו על-ידי האוחז. פרשנות טכנית זו הינה אפשרית אך אינה הכרחית (138ד – ה).
- (2) ההוראה בסעיף 28(א)(2) לפקודה, הדנה בסיחור, מתייחסת לאותו מקרה שהשטר אכן סוחר לאוחז. הדרישה המהותית הינה שהאוחז "נטל את השטר בתום לב ובעד ערך". "נטילה" אינה דורשת סיחור. ואם ייאמר, כי סיחור נדרש בכל מקרה, כי אז יש לומר כי הסיחור שבו עסקינן הוא זה הקבוע בסעיף 30(א) לפקודה, המגדיר סיחור מהו. על-פי הגדרה זו – העברה "מאדם לאדם בדרך העושה את הנעבר לאוחז השטר" – העברת השטר מהמושך (או העושה) או מצד שלישי לנפרע היא "סיחור". ואם ייאמר, כי סיחור נדרש בכל מקרה, וכי הסיחור הנדרש הוא זה הקבוע בסעיף 30(ג) לפקודה – הדין בסיחור של שטר לפקודה – כי אז יש לומר, כי הסיחור שבסעיף 28(א)(2) לפקודה אינו מפנה להגדרה שבסעיף 30(ג) (138ה – ו).
- (3) חוק אינו נוסחה מתמטית. חוק הוא יצירה נורמטיבית, ויש לפרשו לפי המטרה שאותו חיקוק בא לשרת. מטרת הפקודה מחייבת לאפשר אחיזה כשורה בכל אותם מקרים שבהם הנפרע הוא צד רחוק, והוא מקיים את הדרישות האחרות הקבועות בסעיף 28(א) לפקודה (139ב).

חקיקה ראשית שאזכרה:

– [פקודת השטרות](#) [נוסח חדש], [סעיפים 19\(א\)](#), [27\(ב\)](#), [28\(א\)](#), [28\(א\)\(2\)](#), [30](#), [30\(ג\)](#), [56](#).

פסקי-דין של בית-המשפט העליון שאזכרו:

- [1] [ע"א 84/50 הטרוסט הכללי הא"י בע"מ, חברה למימון נ' בראודה, פ"ד ו 1147](#).
- [2] [ע"א 364/83 מזרחי נ' יעקבי, פ"ד מא\(3\) 402](#).
- [3] [ע"א 358/80 קדש נפתלי, מושב עובדים להתישבות חקלאית נ' מושב שאר ישוב, פ"ד לז\(3\) 830](#).
- [4] [בג"ץ 58/68 שליט בשמו ובשם ילדיו נ' שר הפנים, פ"ד כג\(2\) 477](#).

פסקי-דין של בתי-המשפט המחוזיים שאזכרו:

- [5] ת"א (ת"א) [475/83](#) סובול-כהנא נ' גדני, פ"מ תשמ"ו (2) 243.

פסקי-דין של בתי-משפט השלום שאזכרו:

- [6] ת"א (נת") [8130/92](#) מולקה כתיבון (1989) בע"מ נ' פרל, פ"מ תשנ"ג (4) 240.

פסקי-דין אנגליים שאזכרו:

- [7] *R.E. Jones Ltd. v. Waring and Gillow Ltd.* [1926] A.C. 670.
- [8] *Bank Polski v. K.J. Mulder & Co.* [1942] 1 K.B. 396 (C.A.).

ספרים ישראליים שאוזכרו:

א

[9] י' זוסמן דיני שטרות (מהדורה 6, תשמ"ג).

[10] א' ברק מהותו של שטר (1974).

מאמרים ישראליים שאוזכרו:

[11] ס' אוטולנגי "היכול נפרע להיות אוהו" כשורה בשטר? עיוני משפט א (תשל"א-

תשל"ב) 313.

ב

ספרים זרים שאוזכרו:

[12] W.E. Britton *Handbook of the Law of Bills and Notes* (St. Paul, 2nd ed., 1961).

ג

ערעור ברשות על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (השופטים י' זפט, ה' אחיטוב, ד' בראופיר) מיום 13.9.1996 בע"א 409/95 שבו נתקבל ערעור על פסק-דינו של בית-המשפט השלום בבתי-ים (השופטת י' שיצר) מיום 29.1.1995 בת"א 2241/93. הערעור נתקבל.

ד

דוד מימון – בשם המערער;

דוד הורוביץ – בשם המשיבה.

פסק-דין

ה

הנשיא א' ברק

ו

1. המשיבה חתמה כמושכת על שיק משלה. סכום ה"שיק" לא מולא. ה"שיק" נמסר לאחד אריק סטולוביץ (להלן – אריק). אריק מילא ב"שיק" סכום של 144,500 ש"ח. כן רשם את המערער כנפרע. השיק נמסר למערער. המערער הציג השיק לפירעון. השיק חולל. מכאן התביעה על-פיו.

ז

2. בית-משפט השלום (השופטת י' שיצר) קבע את הנתונים הרלוונטיים הבאים: בין המשיבה לבין אריק התפתחה פרקטיקה, ולפיה מסרה המשיבה מספר ניכר של תורפי שיקים לאריק (לצורכי "גלגול כספים"). הלה היה משתמש בהם לצרכיו, תוך שדאג להבטיח כי בטרם ייפרעו יוכנס לחשבונה של המשיבה הסכום הדרוש לפירעונם. בית-משפט השלום דחה את טענתה של המשיבה כי מסרה התורף לאריק על-מנת שיכניס בו סכום של 42 ש"ח או 47 ש"ח, ואריק הוא זה שביצע תרמית כלפי המשיבה. נקבע כי המשיבה הייתה מודעת לשימוש שאריק יעשה בתורפי השיקים שנמסרו לו.

בית-המשפט הוסיף וקבע כי בין המערער לבין אריק התנהלה מערכת יחסים עסקיים, אשר בגדריה נמסר השיק (כשהוא שלם ותקין) למערער. הלה פעל בתום-לב, ולא ידע על מערכת היחסים שבין אריק לבין המשיבה. על בסיס תשתית עובדתית זו נקבע כי המשיבה אחראית כלפי המערער, שכן היא חתמה כמיטיבה והיא חבה כלפי כל אוחז בעד ערך (סעיף 27(ב) לפקודת השטרות [נוסח חדש] (להלן – הפקודה)). כן נקבע, לחלופין, שגם אם המשיבה רומתה וגם אם אריק חרג מהרשאתו, המשיבה אחראית כלפי המערער, שכן הוא אוחז כשורה.

א

3. על פסק-דינו של בית-משפט השלום ערערה המשיבה לבית-המשפט המחוזי. הערעור נתקבל ברוב דעות. השופט ד' בראופיד פסק (בדעת הרוב) כי יש לקבל את טענתה של המשיבה כי "השיק" הוצא ממנה במירמה. למשיבה עומדת טענת הגנה כנגד המערער, שכנפרע אינו יכול להיות אוחז כשורה. השופט י' זפט (שופט המיעוט) ביקש לקיים את פסק-דינו של בית-משפט השלום. על פסק-דין זה הוגש – לאחר נטילת רשות – הערעור שלפנינו.

ב

ג

4. ערעור זה בדין יסודו. הערכאה הדיונית קבעה כי אינה מאמינה לטענת המשיבה כי רומתה. נקבע כי המשיבה לא עמדה בנטל המוטל עליה להראות כי הרשאתו של אריק הוגבלה למילוי השיק בסכום של 42 ש"ח או 47 ש"ח. נקבע כי המשיבה "הסכימה מרצונה, ללא כל פירוט, למסור שיקים על החלק ובלבד [שאר-יק – א' ב'] יפקיד בחשבונה את הסכום הדרוש בסמוך למועד פרעונו של כל שיק ושיק". בית-משפט השלום ציין כי "גירסתה של הנתבעת [המשיבה – א' ב'] אינה אמינה והיא נוצרה בדיעבד, לאחר שהוגשה נגדה תביעה והיא חיפשה מוצא כלשהו כדי להימנע מתשלום". בנסיבות אלה, לא היה מקום להתערבותו של בית-המשפט המחוזי במימצאיה של הערכאה הראשונה. מימצאים אלה מבוססים על חוסר האמון של הערכאה הדיונית בגירסתה של המשיבה, ואין כל יסוד להתערבותה של ערכאת הערעור.

ד

ה

5. בכך ניתן היה לסיים את פסק-דיני. עם זאת, ברצוני לציין כי גם על-פי התשתית העובדתית שהניחה ערכאת הערעור, דין הערעור להתקבל. אפילו ביצע אריק תרמית כלפי המשיבה, ואפילו חרג מהרשאתו, אין טענות אלה עומדות למשיבה כלפי המערער. הטעם לכך הוא, כי בנסיבות העניין המערער הוא אוחז כשורה. אנמק בקצרה גישתי זו.

ו

ז

6. במשפט האנגלי מקובלת הגישה כי הנפרע אינו יכול להיות אוחז כשורה (ראו [7] (1926) *R.E. Jones Ltd. v. Waring and Gillow Ltd.*). גישה זו נדחתה – תחילה בהלכה הפסוקה ולאחר מכן בחקיקה – במשפט האמריקני (ראו *W.E. Britton*

הנשיא א' ברק

פ"ד נג (1) 132

Handbook of the Law of Bills and Notes [12], at p. 308; Uniform Commercial Code, Art. 3-302(2). עם קום המדינה נפסקה בישראל ההלכה כמו במשפט האנגלי (ראו ע"א 84/50 הטרסט הכללי הא"י בע"מ, חברה למימון נ' בראודה [1]). על הלכה זו נמתחה ביקורת קשה (ראו ס' אוטולנגי "היכול נפרע להיות אוחו כשורה בשטר?" [11]). בית-המשפט העליון צמצם את תחולתה (ראו ע"א 364/83 מזרחי נ' יעקבי [2], בעמ' 407). בתי-המשפט המחוזיים ובתי-משפט השלום הרחיבו את הפרצה שנוצרה (ראו ת"א (ת"א) 475/83 טובול-כהנא נ' גדני [5], בעמ' 257; ת"א (נת') 8130/92 מולקה כתיבון (1989) בע"מ נ' פרל [6], בעמ' 244).

א

ב

7. על שום מה נפסק, כי נפרע – אפילו נטל השטר בתמורה ובתום-לב, לפני שעבר זמנו כשהוא שלם ותקין – אינו יכול להיות אוחו כשורה? שני טעמים ניתנו לדין זה: הטעם האחד – והוא טעם ענייני – הינו כי אוחו כשורה, הוא מטבע הדברים צד רחוק ואילו הנפרע הוא צד קרוב (ראה י' זוסמן דיני שטרות [9], בעמ' 260). הטעם האחר – והוא טעם טכני – הינו כי דרישת החוק הינה כי השטר יסוחר לאוחו כשורה ("...ובשעה שסיחרו לו את השטר..."; סעיף 28(א)(2) לפקודה). "סיחור" בשטר לפקודה מוגדר כ"היסב של האוחז שהוגמר במסירה": סעיף 30(ג) לפקודה. כאשר השטר מועבר לנפרע (אם על-ידי המושך ואם על-ידי אדם אחר) הוא אינו מוסב אליו על-ידי אוחו.

ג

ד

8. שני טעמים אלה, אין בהם כדי למנוע מהנפרע מלהיות אוחו כשורה בכל הנסיבות. אכן, הטעם הענייני הוא ללא ספק כבד. אם המושך (או העושה) והנפרע הם צדדים קרובים, אין מקום להעניק לנפרע מעמד של אוחו כשורה. נדרש ריחוק בין המושך (או העושה) לבין הנפרע כדי שהלה יהא אוחו כשורה. אחיזה כשורה דומה היא לקנייה בשוק פתוח. היא דורשת ריחוק בין הקונה בשוק הפתוח (האוחו כשורה) לבין הבעלים שנכס משלו ניטל ממנו שלא כדין (העושה או המושך). מטעם זה מוצדק הוא, כרגיל, שלא להעניק לנפרע מעמד של אוחו כשורה. אך הקירבה או הריחוק אינם נקבעים על-פי צורת השטר, אלא על-פי מערכת היחסים שבין הצדדים. אנשים הם צדדים קרובים לשטר אם יחסיהם ההדדיים כצדדים לשטר נובעים מקשר משפטי ישיר ביניהם. אנשים הם צדדים רחוקים לשטר, אם יחסיהם המשפטיים כצדדים לשטר אינם נובעים מקשר משפטי ישיר ביניהם, אלא מקשר משפטי עם אחרים. המבחן הוא פונקציונלי. המבחן אינו צורני (ראו א' ברק מהותו של שטר [10], בעמ' 59). על-כן, עשויים המושך (או העושה) והנפרע להיות רחוקים זה מזה (ראו ע"א 358/80 קדש נפתלי, מושב עובדים להתישבות חקלאית נ' מושב שאר ישוב [3], בעמ' 833). המקרה שלפנינו הוא דוגמה יפה לכך. בין המושך (המשיכה) לבין הנפרע (המערער) אין כל קשר משפטי (פרט לקשר השטרי). הקשר המשפטי הוא בין המושך (המשיכה) לבין צד

ה

ו

ז

שלישי (אריק), ובין אותו צד שלישי (אריק) לבין הנפרע. במצב דברים זה, המושך והנפרע הם צדדים רחוקים. אם "ננקה" את המקרה ממחלצותיו הפורמאליות, עניין לנו ביחס משפטי בין מושך לבין צד שלישי שהועבר לנפרע. הנפרע הוא צד רחוק. אכן, על מקרה כגון זה כתב זוסמן:

א

"בשטר בן ארבעה צדדים... נוטל הנפרע את זכותו מאדם שאינו צד לשטר, והמושך חב על פי ההתקשרות שעשה עם אותו אדם, ולא עם הנפרע. במסמך כזה מחייב רעיון הסחרות להכיר בנפרע כאוחז כשורה, כי הוא לא היה צד לקשר החוזה המקורי" (שם [9], בעמ' 260, ה"ש 41).

ב

וברוח דומה ציין השופט בך:

"ההצדקה העניינית להלכה... יוצאת מההנחה, שהנוטל הראשון הינו אכן בעל קירבה ישירה לתהליך הוצאת השטר. למרות שזהו המצב בדרך כלל, קיימים מצבים בהם סיווגם של התובע והנתבע כצדדים קרובים הינו פורמאלי בלבד, וכאשר מבחינה מעשית הינם צדדים רחוקים. בסיטואציה כגון זו לא מתקיים הרציונל, המונע הכרה בתובע כאוחז כשורה. ואכן נראית לי דעתם של הגורסים, כי במקרים כאלה ניתן להכיר בתובע כאוחז כשורה" (ע"א 364/83 הנ"ל [2], בעמ' 407).

ג

ד

טול את ראובן, אשר לפי בקשת שמעון עושה שטר לפקודת לוי. שמעון נוטל השטר מראובן ומוסרו ללוי. ראובן ולוי הם צדדים רחוקים. אין כל טעם של ממש למנוע עקרונית מלוי מלהיות אוחז כשורה. אכן, אילו עשה ראובן השטר לפקודת שמעון, ושמעון הסב אותו ללוי, היה בוודאי לוי יכול להיות אוחז כשורה. מדוע לא יוכל להיות אוחז כשורה אם הצדדים בחרו בדרך שונה במקצת? בדומה, אם ראובן היה עושה שטר למוכ"ז (או שטר לפקודת עצמו, תוך הסבה על החלק) ומוסרו לשמעון, שמעבירו ללוי, לוי עשוי עקרונית להיות אוחז כשורה. מדוע לא יוכל להיות אוחז כשורה אם השטר אינו למוכ"ז? הנה-כי-כן, הטעם הענייני המונח ביסוד ההלכה שהנפרע אינו יכול להיות אוחז כשורה אינו תומך בהלכה רחבה זו. הטעם הענייני מצדיק את ההלכה שנפרע שהוא צד קרוב אינו יכול להיות אוחז כשורה. טעם ענייני זה אינו מצדיק את ההלכה שגם נפרע שהוא צד רחוק אינו יכול להיות אוחז כשורה. מכיוון שהמערער שלפנינו הוא צד רחוק, אין כל טעם ענייני שעקרונית לא יוכל להיות אוחז כשורה.

ה

ו

9. הטעם הטכני מבסס עצמו על הדרישה כי אחיזה כשורה מחייבת "סיחור" השטר לאוחז כשורה, ועל הגישה כי בשטר לפקודה, סיחור הוא "בהיסב של האוחז שהוגמר במסירה". בהעברת השטר מהמושך (או העושה) לנפרע אין כלל היסב, והמעביר אינו אוחז. הוא הדין אם הנפרע מקבל השטר מצד שלישי. טיעון זה מבסס

ז

עצמו על שתי הוראות בפקודה. ההוראה הראשונה מעוגנת [בסעיף 28\(א\)](#) לפקודה, המגדירה את האוחז כשורה. וזו לשון ההוראה:

א

28. (א) אוחז פְּשורה הוא אוחז שנטל את השטר כשהוא שלם ותקין לפי מראהו ובתנאים אלה:

(1) נעשה אוחז לפני שעבר זמנו, ולא היתה לו כל ידיעה שהשטר חולל לפני כן, אם אמנם חולל;

ב

(2) נטל את השטר בתום לב ובעד ערך ובשעה שסיחרו לו את השטר לא היתה לו כל ידיעה שזכות קנינו של המסַחֵר פגומה" (ראה גם זוסמן בספרו הנ"ל [9], בעמ' 404).

ג

ההוראה השנייה מעוגנת [בסעיף 30](#) לפקודה, המגדירה סיחור. וזו לשון ההוראה:

30. (א) משהועבר שטר מאדם לאדם בדרך העושה את הנעבר לאוחז השטר – השטר מסוחר.

(ב) שטר בר-פרעון למוכ"ז – סיחורו במסירה.

ד

(ג) שטר בר-פרעון לפקודה – סיחורו בהיסב של האוחז שהוגמר במסירה".

ה

אכן, הרכבה טכנית של הוראת [סעיף 30\(ג\)](#) לפקודה על הוראת [סעיף 28\(א\)](#) לפקודה מובילה למסקנה כי הנפרע אינו יכול להיות אוחז כשורה. מסקנה זו הינה אפשרית. אין היא הכרחית. ההוראה [בסעיף 28\(א\)](#) לפקודה, הדנה בסיחור, מתייחסת לאותו מקרה שהשטר אכן סוחר לאוחז. הדרישה המהותית הינה שהאוחז "נטל את השטר בתום לב ובעד ערך...". "נטילה" אינה דורשת סיחור. ואם תאמר, כי סיחור נדרש בכל מקרה, כי אז יש לומר כי הסיחור שבו עסקינן הוא זה הקבוע [בסעיף 30\(א\)](#) לפקודה, המגדיר סיחור מהו. על-פי הגדרה זו – העברה "...מאדם לאדם בדרך העושה את הנעבר לאוחז השטר..." – העברת השטר מהמושך (או העושה) או מצד שלישי לנפרע היא "סיחור". ואם תאמר, כי סיחור נדרש בכל מקרה, וכי הסיחור הנדרש הוא זה הקבוע [בסעיף 30\(ג\)](#) לפקודה – הדן בסיחור של שטר לפקודה – כי אז נאמר, כי הסיחור [שבסעיף 28\(א\)](#) לפקודה אינו מפנה להגדרה [שבסעיף 30\(ג\)](#) לפקודה. ביסוד גישה פרשנית זו מונחת התפיסה, כי כל הגדרה בדבר חקיקה תופסת כל עוד לא משתמעת תכלית אחרת. בפרשה שבפנינו, משתמעת תכלית אחרת. אמת, על חוק השטרות האנגלי – שממנו הועתקה הפקודה שלנו – נאמר כי "זהו החוק הטוב ביותר אשר ניסח הפרלמנט מימיו" (ראו דברי השופט מקינון (Mackinnon L.J.) ב- *Bank Polski v. K.J.* (Mulder & Co. (1942) [8], at p. 398). עם זאת, גם בטוב שבחוקים יש לתת למונחים

ו

א שבו מובן התואם את ההקשר. אכן, לא פעם צוין כי גם בפקודה יש לסטות מההגדרות הכלליות לטובת מובן המתבקש על-פי ההקשר. כך לעניין הדיבור "שטר" [בסעיף 19\(א\)](#) לפקודה; כך לעניין הדיבור אוהז כשורה [בסעיף 56](#) לפקודה, וכך בהקשרים אחרים (ראו זוסמן בספרו הנ"ל [9], בעמ' 159, 305). אכן, חוק אינו נוסחה מתמטית. חוק הוא יצירה נורמטיבית. "דיבור שבחיקוק הוא יצור החי בסביבתו. הוא מקבל צביונו מהקשר הדברים, ומכאן שיש לפרשו לפי המטרה שאותו חיקוק – הוא ולא אחר – בא לשרת" (השופט זוסמן ב"בג"ץ 58/68 שליט בשמו ובשם ילדיו נ' שר הפנים [4], בעמ' 513). מטרה זו מחייבת – כך למדנו מהטעמים הענייניים שעמדנו עליהם – לאפשר אחיזה כשורה בכל אותם מקרים שבהם הנפרע הוא צד רחוק והוא מקיים את הדרישות האחרות הקבועות [בסעיף 28\(א\)](#) לפקודה.

ב 10. בפרשה שלפנינו, המערער והמשיבה הם צדדים רחוקים. אין כל עיסקת יסוד ביניהם. הצדדים הקרובים הם המשיבה ואריק מזה, ואריק והמערער מזה. אכן, המקרה שלפנינו הוא מקרה מובהק של נפרע שהוא צד רחוק למושך. במערער מתקיימים – כך קבעה הערכאה הדיונית – שאר התנאים של האחיזה כשורה. על-כן, אפילו ביצע אריק תרמית כלפי המשיבה, ואפילו חרג מהרשאתו, אין המשיבה רשאית לעורר טענות אלה כלפי המערער. את טענותיה אלה עליה להפנות כלפי אריק (שברח מהארץ).

ג מטעמים אלה דין הערעור להתקבל. המשיבה תישא בהוצאות המערער בסכום כולל של 10,000 ש"ח.

ה השופט מ' אילן

ז אני מסכים.

ח השופט י' טירקל

ט אני מסכים לפסק-דינו של חברי הנכבד הנשיא ברק. הן מן הטעם שלא היה מקום להתערבותו של בית-המשפט המחוזי במימצאים שבעובדה שקבע בית-משפט השלום; הן על-פי הכללים שעיצב הנשיא לעניין השאלה אם יכול נפרע להיות אוהז כשורה, שבהם העמיד הלכה על מכונה.

י הוחלט כאמור בפסק-דינו של הנשיא.

יא ניתן היום, ז' בשבט תשנ"ט (24.1.1999).

שטרות – אוחז כשורה – נפרע

האם יכול להיות אוחז כשורה – הדרישה לריחוק בין המושך לבין הנפרע – הקירבה או הריחוק כנקבעים שלא לפי צורת השטר – אלא לפי מערכת היחסים בין הצדדים – האפשרות כי נפרע שקיבל את השטר לידיו מצד שלישי ייחשב לאוחז כשורה.